

Dr Jeffrey Hudon, Archeologia biblijna, Sesja 18, Archeologia i podzielona monarchia

© 2024 Jeffrey Hudon i Ted Hildebrandt

To jest dr Jeffrey Hudon i jego nauczanie na temat archeologii biblijnej. To jest sesja 18, Archeologia podzielonej monarchii.

OK, zakończyliśmy archeologię i historię panowania Dawida i Salomona.

A teraz przejdźmy do wydarzeń i archeologii, która miała miejsce po ich panowaniu. I to jest archeologia podzielonej monarchii Izraela i Judy. Jak pamiętamy z tekstu biblijnego, Roboam, syn i następca Salomona, odbył, z braku lepszego słowa, wielkie powwow, wielkie spotkanie ze starszyzną plemienną wszystkich 12 plemion w miejscu Sychem, bardzo scentralizowana witryna.

Domagali się lepszego traktowania, niższych podatków i mniejszej pracy dla korony. A on odmówił zrobienia tego. I oczywiście powiedzieli mu, do twoich namiotów, domu Dawida, i do twoich namiotów, Izraelu, i królestwo zostało podzielone na dwie części.

Dziesięć plemion podążyło za Jeroboamem na północy, a dwa plemiona były lojalne wobec króla Dawida i tak pozostało do końca ich historii. O teologii Księgi Królewskiej rozmawialiśmy już wcześniej w innej prezentacji. Podzielona monarchia jest w rzeczywistości historią równoległą, która obejmuje historię zapisaną w Księdze Królewskiej, a także równoległą historię w Księdze Kronik.

Zanim przyjrzymy się archeologii tych ksiąg, tym królom i temu bardzo bogatemu w wydarzenia okresowi w historii biblijnej, ważne jest, aby zrozumieć teologię tych dwóch ksiąg. Rozmawialiśmy o teologii Księgi Królewskiej, która jest teologią opóźnionej lub skumulowanej kary. I znowu, że tak powiem, grzechy dziadka zostaną osądzone na podstawie grzechów wnuka.

Jednakże Księga Kronik ma inną teologię. Teologia zawarta w Księdze Kronik jest teologią natychmiastowej zemsty. Innymi słowy, sąd za grzeszny czyn lub grzeszne życie spada na tę osobę i zapada dość szybko.

W naturze ludzkiej bardziej lubimy ten typ teologii, ponieważ widzimy, że grzech jest osądzany. Czasem Bóg używa tej metody, czasem innej. W 9 rozdziale Jana Jezus uzdrowia niewidomego w sadzawce Siloe, obmywa mu oczy w sadzawce Siloe i widzi.

Apostołowie pytają Jezusa, kto zgrzeszył – ten człowiek czy jego rodzice? Jezus proponuje trzecią teologię i nie mówi żadnej. Dokonano tego, aby przynieść chwałę

Panu. Istnieją więc różne metody, których Bóg używa i wybiera przy osądzaniu oraz odpowiadające im rozwiązania.

Ale te dwa są przedstawione w Starym Testamencie. Zatem opóźniona zemsta lub skumulowana zemsta w porównaniu z natychmiastową zemstą. I to jest opis lub zrozumienie, które musimy wnieść do tych ksiąg, czytając te historie.

Wspomnieliśmy już, że Księga Królewska została napisana dla dzieci Izraela na wygnaniu. A oni zadają pytanie i straciliśmy wszystko. Straciliśmy naszego króla Dawida, straciliśmy naszą świątynię, straciliśmy naszą ziemię, straciliśmy nasze domy.

Co się stało? Książka ta została napisana, aby odpowiedzieć na to pytanie, a także przedstawić historię ich narodu. Księga Kronik została napisana jeszcze później. Zostało napisane po wygnaniu, w okresie odnowy, powrotu na Syjon i w okresie perskim.

I odpowiada na inne pytanie. Ludzie wrócili lub część ludzi wróciła do kraju. A oni mówią: OK, odbudowaliśmy naszą świątynię.

Nie jest na taką skalę, jak miał to Salomon, ale został odbudowany. Wróciliśmy do swoich domów. Wróciliśmy do krainy.

Jerozolima jest ponownie zajęta. Ale wciąż brakuje nam króla Dawida. I co dalej? Co teraz zrobimy? Kiedy nadejdzie ten władca Dawidowy? To jest znowu pytanie, na które patrzy Księga Kronik.

Interesujące jest to, że Księga Kronik w Biblii Hebrajskiej jest ostatnią księgą w kanonie hebrajskim. I tak, kiedy przechodzicie od Starego Testamentu do Nowego Testamentu, czytając z języka hebrajskiego, tekstu hebrajskiego, odwracacie się od Księgi Kronik, ponownie z tym dokuczliwym, otwartym pytaniem, kto i kiedy otrzymujemy Dawida? króla, aż do Księgi Mateusza, która rozpoczyna się oczywiście od genealogii, prowadzącej przez tych królów aż do osoby Jezusa Chrystusa. Jest to zatem bardzo potężny pomost pomiędzy Starym i Nowym Przymierzem.

OK, więc rozmawialiśmy o rozłamie, schizmie, która wydarzyła się w Sychem pomiędzy plemionami – dziesięcioma plemionami północnymi oraz plemieniem Judy i Beniamina. Oczywiście jest to tekst. A Roboam używa bardzo mocnego, bardzo prostackiego języka.

Mój mały palec jest grubszy niż talia mojego ojca. I oczywiście eufemizm, który się tam znajduje, jest seksualny i bardzo prymitywny. Sprawię, że będzie jeszcze cięższy.

Mój ojciec włożył na was ciężkie jarzmo. Sprawię, że będzie jeszcze cięższy. Mój ojciec bił cię biczami.

Ubiczuję cię skorpionami. Zatem bardzo słaba ocena. Posłuchał niewłaściwych doradców i stracił królestwo.

To znowu zostało przepowiedziane z powodu grzechów jego ojców. I stało się za jego panowania. I tak mamy przerwę pomiędzy tymi dwoma narodami.

Na początku są wobec siebie wrogo nastawieni. Trwa wojna graniczna, próbująca wyznaczyć północną granicę między Izraelem a Judą. Ale później, zwłaszcza w VIII wieku, później w VIII wieku, obaj stali się sojusznikami.

I znowu, Ezechiaszu i Jozjaszu, ich reformy faktycznie idą na północ i być może istnieje nadzieja lub tęsknota za pojednaniem i zjednoczeniem. To się nigdy nie zdarza, chociaż za panowania Jozjasza jest tam jakiś promyk nadziei i w całej krainie obchodzona jest Pascha. Pierwszym wielkim wydarzeniem historycznym, które miało miejsce po schizmie lub podziale między tymi dwoma królestwami, był najazd. Można powiedzieć, że inwazja, ale tak naprawdę był to najazd faraona Sziszaka.

Sziszak był pierwszym faraonem 22. dynastii libijskiej. Nie był Egipcjaninem, był Libijczykiem. I wysłał armię do Kanaanu lub do Lewantu i zaatakował zarówno Izraela, jak i Judę.

I to ciekawe, że mamy dokument historyczny, że tak powiem, czyli te ryciny lub płaskorzeźby na ścianie Karnaku w Egipcie, upamiętniające wszystkie miejsca, które Shishak lub Shishank zaatakowali i podbili. A ci, oczywiście, są przedstawieni jako związani jeńcy z kartuszem pod nazwą miejscowości. Jak widać, wiele z nich jest częściowo uszkodzonych lub zatartych, czasem przez chrześcijan koptyjskich, którzy zeszkrobali kamień, aby zrobić coś w rodzaju proszku, i w rezultacie zniszczyli napis.

Ale były one badane przez różnych uczonych, Benjamina Mazara i KA Kitchen, którzy przeprowadzili badania na tym panelu z inskrypcjami lub związanymi jeńcami. Masz tutaj listę topograficzną około 180 miast i fortów, które Sziszak podbił lub zajął podczas swego najazdu na Izrael i Judę. Czy są one w jakiejś kolejności? W szczególności Mazar twierdził, że znajdują się one w swego rodzaju bustrofedonie.

Nie pamiętam nazwy, ale leci tam i z powrotem, od prawej do lewej, od lewej do prawej. A jak wie każdy, kto czyta po egipsku, egipski i tak można czytać w górę, w dół, w lewo lub w prawo. Próbowali więc to zrobić; uczeni próbowali nadać sens temu rodzajowi planu podróży, planu krok po kroku z tej listy, ale z ograniczonym sukcesem.

Niektóre skrzydła armii Shishaka poszły w jedną stronę, a niektóre w inną. Mamy nadzieję, że rozpakujemy to na późniejszym slajdzie. Ale Shishak nie był strasznie potężnym faraonem.

Ponownie był to trzeci okres przejściowy i Egipt był ogólnie słaby. Następcy Shishaka również byli słabi. A potem, oczywiście, po nim byli różni faraonowie rywalizujący o władzę w różnych częściach Egiptu.

Nie była to więc potężna armia egipska z XVIII dynastii, udająca się do Kanaanu. Prawdopodobnie była to siła znacznie słabsza. Jednakże Izrael i Juda były w tym czasie słabe i Sziszak o tym wiedział.

Ciekawe jest również to, że Jeroboam, pierwszy król Królestwa Północnego, faktycznie uciekł z Salomona i udał się na dwór egipski aż do śmierci Salomona. Być może za tym wydarzeniem kryje się wiele intryg. Mój profesor w Andrews, dr Randall Yonker, twierdzi, że w rzeczywistości toczą się dwie różne kampanie, jedna przeciwko Judzie i druga przeciwko Izraelowi.

Czyta w tekście dwie kampanie, a nie jedną. To kolejna interesująca perspektywa, którą warto rozważyć. O ile możemy zrozumieć, armia Sziszaka przybyła z Egiptu przez Synaj do Gazy, Gezer, Jerozolimy, a następnie do Królestwa Północnego.

Ale inne skrzydło przybyło na południe i zaatakowało Negew. Dlaczego tutaj? Dlaczego Negew był tak ważny? Cóż, znowu, Negew był obszarem, przez który karawany płynęły z Arabii przez Morze Śródziemne do portów w Gazie i Aszkelonie i tak dalej. Zatem kontrola nad tym obszarem musiała być ważna i być może Shishak szukał grabieży lub z innych powodów, o których po prostu nie wiemy aż do dziś.

W każdym razie warto również zauważyć, że w 22. dynastii, a Alan Millard napisał odnotowujący to artykuł, grobowce następców Shishaka były bardzo bogate w złoto i skarby, zwłaszcza dla 22. dynastii, faraona z 3. okresu przejściowego. Skąd wziął się cały ten łup? Alan Millard sugeruje Świątynię Jerozolimską i że prawdopodobnie główną atrakcją Sziszaka było zdobycie łupów ze Świątyni Salomona i prawdopodobnie tam część z tego trafiła do późniejszych egipskich grobowców. Teraz, gdy Instytut Orientalny Uniwersytetu w Chicago pracował w Megiddo, znaleźli fragment steli z imieniem Shishaka.

Mamy więc ponownie niezbite dowody archeologiczne na obecność Sziszaka w Megiddo. Znacznie niedawno Tom Levy znalazł pieczęć skarabeusza Shishaka w Khirbet-en-Nahas w Arawah . Zatem to skrzydło Egipcjan, które udało się do Aradu i tak dalej, do osad Negew, które zbudowali Salomon i być może Dawid, również zeszło do obszarów wydobywania miedzi w Finanie.

A jeśli ten skarabeusz został złożony przez żołnierzy Shishaka, to wydaje się wskazywać, że on też tam był. Teraz spis topograficzny jest uszkodzony i są na nim miejsca, których nie możemy odczytać, jednym z nich jest Jerozolima, ale Jerozolimę

znamy z tekstu biblijnego. Tekst biblijny i lista topograficzna świątyni w Karnaku wydają się wskazywać na różnice w różnych częściach nalotu.

I to znowu prawdopodobnie jeden z punktów, na który zwraca uwagę Yonker, opowiadając się za dwiema kampaniami lub dwoma nalotami, a nie tylko jednym. W Księdze Kronik, a nie w Księdze Królewskiej, i to jest ważny punkt. Ponownie, Kroniki są późniejsze, ale Księga Kronik zawiera listę miast, które ufortyfikował Roboam.

One również były przedmiotem wielu badań, próbujących ustalić zasięg królestwa Roboama, jaki był jego plan działania i dlaczego akurat te miasta. Zauważasz także, że jeśli te miasta rzeczywiście stanowią jakąś granicę, to masz granicę od zachodu, która została przesunięta z powrotem na wschód. Nie mają już żadnej kontroli nad równiną przybrzeżną.

Wrócili do Szefeli. Niektóre z tych miast strzegą słynnych dolin, które wznoszą się od równiny przybrzeżnej do górzystych terenów Judy. A potem oczywiście na wschodzie Ziph i Tekoa, które strzegą dróg aż do Morza Martwego.

Jednak znowu pojawiły się różne sugestie i interpretacje tego. Niektórzy uczeni – i myślę, że mają tu rację – postrzegali to jako rodzaj mechanizmu kontroli wewnętrznej. Innymi słowy Roboam martwił się buntem od wewnątrz, a nie od zewnątrz, dlatego powierzył zaufanym doradcom, synom i swemu personelowi nadzór nad tymi miastami i miejscami, aby ustabilizować królestwo.

Oczywiście wzdłuż obszarów przygranicznych mogły istnieć wcześniejsze umocnienia i forty. Zauważ też ciekawą rzecz: na północy nie ma nic. Czy to możliwe, że Roboam wciąż miał nadzieję na pojednanie z północą i dlatego nie udało mu się jej odpowiednio wzmocnić? Tutaj są wszelkiego rodzaju pytania.

I oczywiście kolejną kwestią, związaną z tekstem Kronik, jest fakt historyczności tekstu. Czy rzeczywiście pochodzi z Roboama? Niektórzy uczeni uważają, że tak nie jest i sięga to czasów późniejszych. Odzwierciedla późniejszy okres.

To wszystko są oczywiście pytania, które są już rozstrzygane w literaturze. Jednak z archeologicznego punktu widzenia te miejsca również były mieszanką. Beit Zor odkopano w latach 30. i 50. XX wieku i tak naprawdę nic tam nie ma.

Hellenistycznej cytadeli w Hebronie naprawdę nie da się odkopać. Tell Hebronu jest przykryty islamską świątynią. Lachish znalazł, a właściwie nie. Wczesne wykopaliska w Lachisz nie przyniosły zbyt wiele w porównaniu ze znaleziskami z X^{wieku}.

Nowsze wykopaliska przeprowadzone w ciągu ostatnich 10 lat tak. W rzeczywistości znaleźli ufortyfikowane miasto, miasto otoczone murami, z czasów Roboama. To

bardzo ekscytujące, poziom 5. Ezechiasz miał fort na szczycie, na szczycie, który zbadał Macalester.

A data tego znowu jest być może za późna, z okresu perskiego lub późniejszego. Niestety nie ma zbyt wielu takich miejsc, w których odkopano lub w których wykazano pozostałości lub fortyfikacje z czasów Roboama. Mogło być tak, że Roboam po prostu ufortyfikował centrum administracyjne, w pewnym sensie utworzył w tych miejscach reduty i wysłał tam żołnierzy, oczywiście, tylko po to, żeby, no wiecie, utrzymać kontrolę.

Po prostu nie wiemy dokładnie, co te osoby reprezentowały. I kolejne pytanie, jest mnóstwo pytań na ten temat. Czy zostały zbudowane przed Shishakiem? Czy zostały zbudowane później? Nie oznacza to jednak koniecznie, że sprawozdania z wyprawy Sziszaka i lista tych twierdz są w Kronikach ułożone w porządku chronologicznym.

Tymczasem w północnym królestwie Roboam ponownie konsoliduje swoją władzę i ma swoją pierwszą stolicę, czyli stolicę w Sychem, co jest logicznym wyborem, ponownie znaną jako niekoronowana królowa górzystego kraju i staje się stolicą Izraela pierwsza stolica. Posiada dobre drogi prowadzące na wybrzeże i na wschód, aż do Doliny Jordanu. I oczywiście ma wiele głębokich, biblijnych powiązań z narodem izraelskim, z pobliskimi Ebalem i Garizimem oraz powiązaniem patriarchalnymi.

Jest to więc idealny wybór, ale tak nie będzie. Później królowie przenieśli stolicę na wschód i północ, do Tirsy na początku Wadi Faria, która prowadzi prosto do Doliny Jordanu. Tirsy została zbudowana i przez krótki czas jest stolicą.

Następnie, gdy rozpoczęła się dynastia Omriego, Omri kupił wzgórze Szemer i zbudowano Samarię, która stała się ostateczną stolicą północnego królestwa. Mówiliśmy wcześniej o miejscu Betel i ponownie Jeroboama, aby powstrzymać ludzi od oddawania czci w Jerozolimie i próbując zerwać to połączenie, połączenie religijne ze świętym miastem, zbudowali dwie świątynie, dwa sanktuaria, aby służyć temu celowi. Jeden w Dan, który został odnaleziony i częściowo odrestaurowany, co widać w prawym górnym rogu.

Drugiego w Betel, który wciąż znajduje się w ruinie na górze Arattas, na północ od Betel, nie odkopano, chociaż przypuszczam, że zostanie to odkopane raczej wcześniej niż później. Zatem służą one ponownie Izraelitom za sanktuaria, aby odstraszyć ich i uniemożliwić im udanie się do Judy i obchodzenie świąt i świąt, które lud Judy nadal obchodzi. Można tu zobaczyć niektóre znaleziska, łopatki do kadzidła i główkę berła, które Abraham Beran znalazł na wyżynie.

Beran nie był znany jako najlepsza koparka, ale miał w tym miejscu po prostu wspaniałe znaleziska i nadal zadziwia, ponieważ jest on publikowany w chwili

obecnej. OK, rozmawialiśmy o stolicach Królestwa Północnego, a to jest stolica, Samaria. Wspomnieliśmy trochę o historii archeologii w tym wykładzie w programie PowerPoint, że została ona po raz pierwszy odkopana przez Reisnera, George'a Reisnera z Uniwersytetu Harvarda, i jak na razie było to dobrze zrobione.

Niestety cytadela z epoki żelaza, królewska dzielnica Samarii z epoki żelaza, była w bardzo, bardzo złym stanie. Późniejsza Sebastia, klasyczne poziomy, wiele z tego zniszczyła, ale dzięki Reisnerowi i kolejnym koparkom wiele udało się zebrać z tych wczesnych poziomów. Można zobaczyć znaleziony tam piękny mur z nagłówków, niektóre ściany pałacu i oczywiście z daleka miejsce.

I znowu, kiedy tam pojedziesz, większość tego, co zobaczysz, to późniejsze ruiny grecko-rzymskie. Było to rzymskie miasto emerytów dla rzymskich setników i niestety wcześniejsze pozostałości są skąpe. Reisner rzeczywiście znalazł, jak wspomnieliśmy, Samaria Ostraca, czyli zbiór rachunków przedstawiających obszary administracyjne oraz obszary rodzin i klanów wokół Manasses, wokół Samarii, a także dostarcza dobrych informacji uzupełniających na temat klanów Manasses i ich podatków i co tam się wydarzyło lub co miało miejsce w tym czasie.

Chcę zwrócić uwagę na słynne Naczynie Samaria, które rzeczywiście osiągnęło swój szczyt na początku VIII wieku, za panowania dynastii Jehu. Niesamowicie pięknie wykonana ceramika, wspaniałe kolory i po prostu absolutnie doskonała jakość, która pasowała niemal do wszystkiego, co było wcześniej. To rzadka ceramika.

Znaleziono go w Samarii i kilku innych miejscach, prawdopodobnie używanych przez elity, rodzinę królewską i wyższe warstwy społeczne w Samarii. Mieliśmy nadzieję i tęskniliśmy za znalezieniem w Jordanii kilku skorup Samaria Ware, ponieważ wiemy, że zarówno Omrides, jak i dynastia Jehu kontrolowali Jordanię, przynajmniej część Jordanii, przez pewien czas i przez pewien czas, ale na razie nie wierzę podczas naszych ekspedycji do Jordanii odnaleźliśmy jakiegokolwiek fragmenty, które możemy zidentyfikować jako wyroby Samaria. Miejmy nadzieję, że pewnego dnia znajdziemy jakieś strzępy, ale nie jest to powszechne, ale można je znaleźć w Samarii i jest to jedna z najpiękniejszych naczyń ceramicznych epoki żelaza.

Przedstawia królewską cytadelę w Samarii z epoki żelaza, jaka stała za czasów dynastii Jehu. Pod późniejszymi pozostałościami, tutaj możecie zobaczyć ten obszar, fragmenty ścian i tym podobne, które zostały odkryte, a większość z nich została zniszczona w wyniku późniejszej budowy. Rozmawialiśmy o Chasor podczas podboju Izraelitów.

Jego znaczenie utrzymało się oczywiście za czasów Salomona, ale mur i brama Salomona w tym miejscu zostały rozszerzone na cały Akropol, 20-akrowy Akropol w Chasor, i stał się on bardzo ważnym miejscem dla podzielonej monarchii Królestwa Północnego. Zostało zniszczone przez Tiglat-Pilesera w 732 roku, ale do tego czasu

było ponownie jednym z najważniejszych miast Izraela. Kiedy Yadin prowadził tu wykopaliska w latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XX wieku, zauważył coś w rodzaju płytkiego zagłębienia na północnym krańcu tego miejsca, więc zlecił kopanie swoim koparkami i, oto, odkrył system wodny.

Schody w dół, a potem w dół do lustra wody. Niesamowite znalezisko i oczywiście jest to jeden z trójdzielnych budynków magazynowych. Czy był to magazyn czy stajnia? I znów ta debata trwa do dziś.

Wspomnieliśmy o Megiddo podczas naszej dyskusji na temat panowania Jabin Salomona i że Megiddo trwało nadal podczas podzielonej monarchii. Jest to model znajdujący się w tym miejscu, przedstawiający wystające ściany powszechne w okresie podzielonej monarchii oraz wszystkie te magazyny tutaj. I oczywiście jeden z nich został tutaj częściowo zrekonstruowany dla zwiedzających.

Pięknie zrobione. Cechy Megiddo. Jest to wcześniejszy pałac, prawdopodobnie z czasów Dawida lub Salomona, Pałac 6000, który właśnie został opublikowany.

Yadin faktycznie to odkrył, a jeden z jego następców na Uniwersytecie Hebrajskim opublikował to. I znowu możesz zobaczyć inny skomplikowany system wodny. Hatser zszedł prosto do lustra wody, schodów, to zeszło w dół, schody prowadziły do tunelu, a tunel przecinał podłoże skalne do źródła, które znajdowało się poza miastem i najwyraźniej było ukryte w okresie biblijnym.

Wcześniejsza forma tego rozwiązania faktycznie wykorzystywała galerię znajdującą się na powierzchni ziemi i prowadzącą do systemu wodnego, ale prawdopodobnie zrobił to albo Achab, albo jeden z królów podzielonego królestwa. W 1990 roku rozpoczęto wykopaliska w pałacu Achaba, czyli Omride'a, w Jezreel. To jest na wschód od Megiddo i wcześniej rozmawialiśmy krótko o Jezreel.

Niestety, archeologia po raz kolejny pokazuje swoje ograniczenia, stanowisko było w bardzo złym stanie i bardzo słabo zachowane. Rozpoznali tu kilka wież oraz coś, co najwyraźniej było fragmentami muru kazamaty i bardzo słabo zachowaną bramą. Wszystko inne albo nie zostało wydobyte, albo zostało zniszczone przez ponowną późniejszą okupację.

W pobliżu trwają wykopaliska i odkryto tu bardzo obszerną prasę do wina, wykutą w skale. Myślę, że patrzemy na część winnicy Nabota z tej ważnej, bardzo smutnej historii z Księgi Królewskiej. No dobrze, sztuka monumentalna w czasach królestw Izraela i Judy to bardzo ważny temat. Wśród sztuki monumentalnej na pierwszym miejscu znalazły się tzw. kapitele wolutowe lub protoeoliczne, protojonowe.

Pierwsze z nich zostały znalezione przez Pierre'a Vincenta w wykopaliskach tego szalonego wariata Montague Parkera na początku XX wieku, w latach 1909, 1911,

gdzieś tam. Zapominam dat. O ile nam wiadomo, nigdy nie zostało to sfotografowane, a jedynie opisane przez Vincenta.

W tym samym czasie Schumacher znalazł w Megiddo stolicę protoeoliczną, czyli wolutową . Teraz odnaleziono je w wielu miejscach. Kenyon znalazł takiego w Jerozolimie.

Znaleziono je w Samarii. Znaleziono je w Ramat Rachel, na południe od Jerozolimy, ponownie w drugorzędnym pałacu Judy. A dwa z nich w Chasor.

Istnieją warianty. To jest wariant północny, który pokazuje, że znaleziono je w Chasor. Jest to południowy wariant znaleziony w Jerozolimie i Ramat Rachel.

Co więcej, w Ammanie znaleziono kapitele wolutowe. Zatem Ammonici ponownie użyli tej odmiany, podobnie jak Moabici. Stolicy Moabitów znaleziono w Karaku i jego okolicach oraz w Khirbet al- Mudayna , moabickim forcie na pustyni, w pobliżu pustynnej autostrady.

Prawdopodobnie fort graniczny. Tak więc, i ja, wolutowe kapitele znaleziono także w innych miejscach. To bardzo interesujące odkrycie, niedawne odkrycie, stolica spirali, być może wykorzystywana wtórnie, w jaskini, części kanału wodnego w Dolinie Rephaim.

Wierzę, że ma to związek ze stolicami znalezionymi w Ramat Rachel, ponieważ moim zdaniem była to posiadłość królewska królów Dawida za ich panowania, ponieważ była to ziemia ich przodków. I opisałem to w artykule. Ale tak jest, odgrywają one ważną rolę w królestwach Izraela i Judy.

Ponownie, jest to egzemplarz z Megiddo. Widać, jaki jest tego duży rozmiar. Niektóre są dwulicowe, inne jednostronne.

Tutaj jest to postać jednostronna. Nadproże po drugiej stronie jest zrekonstruowane w Muzeum Izraela. Osobą, która napisała na ten temat swoją rozprawę doktorską, był Yigal Shiloh, pan w prawym górnym rogu, który pod koniec lat 70. prowadził prace wykopaliskowe w mieście Dawid, aż niestety zmarł na raka w 1987 r.

Tak więc bardziej monumentalną sztuką są te balustrady okienne. A te kopie balustrad można znaleźć gdzie indziej, na przykład w Nimrud. Widać tam kość słoniową.

Ale znajdują się w Izraelu w Ramat Rachel i fragmentaryczne, lub przynajmniej w jednym, mieście Dawida, które wyszło z pałacu. Jest to więc monumentalna sztuka używana przez królów Judy i prawdopodobnie także Izraela. Warto zauważyć, że kiedy znaleziono je w Ramat Rachel, zostały ponownie złożone.

Brakuje im elementów, ale można je zrekonstruować. Były na nich płatki czerwonej farby, a Jeremiasz opowiada o królu Judy, który malował na czerwono części swojego pałacu. Mamy więc piękny związek między Jeremiaszem a znaleziskami w Ramat Rachel.

Kolejnym fascynującym artefaktem z Judy są figurki na filarach, które można znaleźć zasadniczo wyłącznie w starożytnej Judzie. Raz Kletter przeprowadził na ich temat swoje główne badania.

Czy to figurki płodności? Ponownie, filar, poniżej brzucha nie ma żadnych szczegółów ciała. Górna część korpusu jest odlana w formach. Zwykle kobieta trzyma się za piersi.

Czasami są przesadzone, co wydaje się wskazywać na figurkę płodności. Czasami mają głowy typu ptasiego, a może po prostu stylizowane, proste w wykonaniu i produkcji głowy. I znowu można je znaleźć w granicach Judy, a nie poza nimi.

Są to więc jeden ze wskaźników. Jeśli masz obszar przygraniczny i znajdziesz ich dużo, prawdopodobnie masz dużą populację Judy. Prawdopodobnie jest to okres hegemonii Judy.

Czy jest to wersja kananejskiej bogini Aszery? To też mogłoby być. Jest to więc swego rodzaju figurka synkretyczna. Po prostu nie wiemy, ale były one bardzo powszechne w Judzie w epoce żelaza.

Misy, czyli znowu kult mis, to kolejna cecha lub motyw w Izraelu i Judzie. Oczywiście dwie misy, które Jeroboam wznosił w Dan i Betel. Ta mała, pięknie wykonana miska z brązu została znaleziona na wzgórzu w północnym Izraelu, tuż na powierzchni.

Oczywiście podczas wykopaliś w Aszkelonie odnaleziono to bydło wraz z jego małym domkiem lub stodołą. Tutaj jest inne zdjęcie. I oczywiście miska Apis, egipska miska Apis.

Masz to graffiti tutaj, w Kuntilet Ajrud, który również ma ten motyw. A więc, co ciekawe, związek tutaj jest prawdopodobnie synkretyzmem, religią kananejską pomieszaną z kultem Pana. Podczas drugiej wyprawy do Samarii Crowfoot i kilku jego kolegów, ekspedycja brytyjsko-izraelska lub ekspedycja żydowska, znaleźli skład kości słoniowych.

I, jeśli pamiętacie, Amos ponownie pisze bardzo krytycznie o elitach lub rodzinie królewskiej w Samarii. Leżysz na łóżkach ozdobionych kością słoniową i odpoczywasz na kanapach. Jesz wyborne jagnięta i tuczone cielęta.

I takie znaleziono. Niektóre z tych inkrustacji, które umieszczano w meblach w panelach ściennych, znaleziono w Samarii. I znowu piękne przykłady sztuki izraelskiej, na którą duży wpływ miała Fenicja, tj. Izebel i jej podobni, ale widać też silne wpływy egipskie.

Znowu zdjęcie kobiety przy oknie. I mamy tu ciekawe wydarzenie historyczne, kiedy Jehu dokonuje zamachu stanu, obala Omrydów . Galopuje do Jezreel, a Jezebel, która już musi być już dość stara, nakłada makijaż, układa włosy i wygląda przez okno.

I masz motyw kobiety przy oknie, być może przedstawiającej coś zmysłowego, prostytutkę lub coś takiego. Ale Izebel przeszła przez te przygotowania tylko po to, by zostać rzucona i spotkać ją śmierć. Wcześniej, w Księdze Sędziów, kobiety z Chasoru czekają na powrót Sysery.

I jego matka i jego rodzina. I znowu masz tę piękną piosenkę Deborah w poezji. Matka Sysery za kratą woła: dlaczego ten rydwan tak długo przyjeżdża? Dlaczego stukot jego rydwanów jest opóźniony? Cóż, nigdy nie dotrą.

Został nie tylko pokonany, ale i zabity. Jest to więc ciekawy motyw. No dobrze, ikonografia jest oczywiście sprzeczna z przykazaniem posiadania obrazów, ale mimo to ich używano.

Najbardziej znanym jest ten obraz, pieczęć znaleziona przez Schumachera w Megiddo. Niestety, przegrany. Zrobili z niego odlewy, ale później zaginęły.

Miejmy nadzieję, że pewnego dnia się gdzieś pojawimy. Jest napisane, że należy do Szemy, sługi Jeroboama. Pytanie brzmiało: czy to Jeroboam jest pierwszym, czy drugim? Najprawdopodobniej drugie.

Znacznie zamożniejszy i mający ugruntowaną pozycję króla. Piękny wizerunek ryczącego lwa. Więc to jest ważne.

Mówi o tym niedawno znaleziona pieczęć, piękny wizerunek łuczника należącego do Hanana. Później porozmawiamy więcej o pieczęciach królewskich, pieczęciach rozetowych i pieczęciach lamelkowych . Ale macie wszystkie te różne style pieczęci, niektóre z kogutem, piękną harfę tutaj z rozetą i gubernatora miasta, Zarhaira , wspomnianego tutaj i należącego ponownie do pieczęci królewskich na górze .

Oczywiście ta pieczęć rzekomo należy do Izebel. Niestety nie jest to udowodnione, dlatego uczeni bardzo niechętnie twierdzą, że jest to autentyczność.

Ale to tylko daje dobry przedsmak tego, czym była część ikonografii w starożytnych królestwach Izraela i Judy. Bardzo, bardzo słynny stojak na ogiery, ponownie

wykonany z ceramiki lub gliny, odkryty przez Paula Lappa w Tannach w 1968 roku. Kontekst z X wieku, więc tam jest datowany.

Ponownie ikonografia tego stoiska została szczegółowo przestudiowana. Prawdopodobnie ma charakter synkretyczny. Mamy kobietę z dwoma lwami, lwią damę, i są to znowu motywy kananejskie, motywy religii kananejskiej.

Stojaki na Colta odkryto niedawno w Yavne, o czym porozmawiamy później. Ale jest to zdecydowanie najbardziej ozdobny i szczegółowy, jaki do tej pory znaleziono. Rozmawialiśmy wcześniej, kiedy rozmawialiśmy o Asyryjczykach, o znaczeniu bitwy pod Karkarem i było to ponownie kluczowe wydarzenie w czasie podzielonej monarchii.

Juda i Izrael miały miejsce. Najwyraźniej Izrael zajmował wiodącą pozycję w tej koalicji państw lewantyńskich, które walczą z Asyrią w północnej Syrii. Nie toczono tej walki na podwórku Izraela.

Aby walczyć z Salmanasarem III, musieli przebyć długą drogę wzdłuż wybrzeża, do Karkaru. I najwyraźniej albo był to krwawy remis, albo odnieśli sukces. Jak na ironię, Księga Królów nawet o tym nie wspomina.

To bardzo, bardzo ważne wydarzenie historyczne. Nawiasem mówiąc, bitwa pod Qarqar jest pierwszym wydarzeniem, które możemy datować w datowaniu bezwzględnym. Ale co jest napisane w Pierwszej Księdze Królewskiej 22.1? Trzy lata pokoju między Aramem a Izraelem.

Dlaczego? To nie wyjaśnia. Trzy lata pokoju miały na celu rozprawienie się ze wspólnym wrogiem, którym była Asyria. A to oczywiście jest stela Kirka, która jest asyryjską relacją z bitwy, która oczywiście, ich zdaniem, zakończyła się ogromnym sukcesem.

Myślę, że podobny rodzaj propagandy trwa nadal. Co powiedział, kiedy Saddam Husajn został pokonany w pierwszej wojnie w Zatoce Perskiej? Ogłosił zwycięstwo. Nigdy nie zostajesz pokonany.

Zawsze jesteś zwycięski. I to jest typowa propaganda królewska w okresie biblijnym, z wyjątkiem tekstu biblijnego, który jest bardzo trzeźwy i opisuje, jak było naprawdę. Później Achab ginie w bitwie.

To bardzo przejmujący tekst, w którym prorok mówi mu, że umrzesz. Zatem Achab, Jehoszafat i ich rydwany oraz ich wojska wyruszają na równiny Gileadu i walczą z Aramejczykami w odległym Gilead, a Achab ginie. Umiera bohaterską śmiercią, pozostaje przy swoim rydwaniu, ale umiera.

O ile nam wiadomo, odległa siedziba Gilead to Tell er Rumeith . Został odkopany w latach sześćdziesiątych XX wieku przez Paula Lappa. Obecnie trwa odbudowa, co jest smutne.

Teren jest zabudowany nowoczesnymi budynkami, w miarę jak Jordania kontynuuje ekspansję wokół Irbidu i rozszerza urbanizację, rozrost miast. Ale to był mały fort. Patrząc z ruin Rumeith , znów widać piękną równinę, która jest idealna do walki rydwanami.

Jest to miejsce zranienia i ostatecznie śmierci Achaba. Eliaz i Elizeusz, znowu sławni, Eliaz i prorocy Baala na górze Karmel i oczywiście winnica Nabota, ta prasa do wina, byli bardzo ważnymi prorokami w tym bardzo burzliwym okresie, kiedy bardzo niewielu ludzi nadal zachowało lojalność i oddanie i wiara w Pana. Królestwo Północne było bardzo, bardzo mało było trwałych dynastii, Omrydów , Jehu, ale było tam głównie dużo intryg pałacowych oraz przewrotów i przewrotów.

Więc było niestabilnie. Władza, pozycja władzy w Samarii była niestabilna. Ostatni król został zniszczony, a Samaria ostatecznie upadła po długim oblężeniu w 722 roku.

Asyryjczycy pod rządami Sargona II, Salmanasara V, nastąpiła w tym czasie zmiana w królach asyryjskich, deportowali cały lud do północnej Syrii. I to był początek legendy o dziesięciu zaginionych plemionach. I ważne jest, aby zrozumieć, że te Dziesięć Zaginionych Plemion nigdy nie zginęło.

Wiemy, dokąd poszli. Udali się do północnej Syrii. I wiemy, co się z nimi stało.

Po prostu zasymilowali się z kulturą asyryjską. Bardzo niewielu było wiernych Panu. Nie zachowali swojej tożsamości religijnej ani narodowej.

Po prostu się zasymilowali. I jak na ironię, wielu waszych Asyryjczyków i Irakijczyków ma dzisiaj izraelską krew, ponieważ ci Izraelici zawierali małżeństwa mieszane, osiedlali się, nauczyli się asyryjskiego i stracili swoją tożsamość. A przez kilka pokoleń byli to po prostu poddani asyryjscy mieszkający w północnej Syrii.

Zatem Dziesięć Zaginionych Plemion nie jest Brytyjczykami. Nie ma ich gdzie indziej na ziemi. Byli po prostu Izraelitami zasymilowanymi w kulturze asyryjskiej.

W prawym górnym rogu znajduje się artystyczne przedstawienie upadku Samarii. I będziemy o tym rozmawiać, gdy będziemy mówić o Czarnym Obelisku Salmanasara III przyjmującym daninę od Jehu, syna Omriego. Błądny.

Jehu nie był synem Omriego. Zapoczątkował nową dynastię. Ale Asyryjczycy o tym nie wiedzieli.

Mieli starą inteligencję. Myśleli więc, że jest jednym z Omridesów . Jest to rok 841 p.n.e., pierwsze przedstawienie izraelskiego króla na współczesnej płaskorzeźbie.

Tymczasem Juda miała swoje własne problemy. Jehoszafat był głównym królem w IX wieku. Ponownie sprzymierzył się z Achabem i walczył z nim w odległym Gilead.

Kiedy jednak w 841 r. p.n.e. upadła dynastia Omrydów , w całym południowym Lewancie nastąpiła zmiana władzy. Transjordańskie jednostki lub państwa Edomu, Moabu i Ammanu, dostrzegły osłabienie izraelskiej kontroli nad Transjordanią, więc zbuntowały się, a zwłaszcza Mesza. Zebrali się razem i przekroczyli Lisan, udali się do En Gedi i zamierzali zaatakować Judę.

Mieli ogromną armię. Jehoszafat zwraca się do Pana, a Pan każe mu wyruszyć z wojskiem i swoją bandą. A Pan zatroszczy się o tę armię i tak też uczynił.

Zwrócili się przeciwko sobie i wyniszczyli się nawzajem, a jedyne, co musiała zrobić armia Judy, to zebrać cały łup. W 2 Księdze Kronik 20 znajduje się niesamowita relacja, a za kilka minut zobaczymy jej zdjęcia. Stela Meszy.

Znów mamy piękny egzemplarz tego w naszym muzeum, o czym będziemy mówić. Ponownie wzniesiony przez Meszę, króla Moabu, który mógł być w tej koalicji przeciwko Jehoszafatowi. To był bardzo, bardzo ważny pomnik.

Napis królewski znaleziony w Daban w Jordanii i niestety później zniszczony przez Beduinów. Udało się to jednak odtworzyć i tekst odtworzyć, ponieważ jeden z gości, który to zobaczył, ścisnął go i zebrał kilka fragmentów, po czym między tymi dwoma osobami był w stanie zrekonstruować tekst. Jest to do dziś jeden z najdokładniej zbadanych starożytnych tekstów Starego Testamentu, ponieważ zawiera wiele informacji na temat atmosfery geopolitycznej w IX wieku p.n.e. pomiędzy Izraelem, Judą i Transjordanią.

OK, patrzemy tutaj na En Gedi. To tutaj trzy armie zaczęły się wspinać i atakować Judę. Wejście na górę Ziz nad En Gedi, potem pustynia Tekoa na szczycie, na wschód od Betlejem, a potem oczywiście dolina Baraka, gdzie Izraelici świętowali fakt, że te trzy armie same się zabiły, a Pan wybawił Juda i Jerozolima znów przed wrogami.

Jedną z rzeczy, o których nie rozmawialiśmy zbyt wiele, są możliwe fałszerstwa, możliwe podróbki antyków, które były na rynku, a ostatnio jest to niemal epidemia ostatnich 20-30 lat. Jedną z najbardziej znanych jest Stela Joasza, która również jest stelą częściowo ukończoną. Góra jest ułamana.

Tutaj też pękło. Jest tu piękne pismo hebrajskie, opisujące naprawy świątyni dokonane przez Joasza, króla Judy. Większość uczonych uważa to za fałszerstwo.

Niektórzy twierdzą, że było to autentyczne. Głównym problemem jest znowu jego niepochodzenie . Nikt nie wie, skąd to się wzięło.

Nikt nie wie, gdzie go znaleziono. Właśnie pojawił się na rynku antyków i uczeni twierdzący, że jest to fałszerstwo, są bardzo zdecydowani w swojej opinii, a uczeni, którzy wierzą, że może być autentyczny, są równie nieugięci. Jest to więc ciągły problem i staramy się, w miarę naszych możliwości, ustalić, czy ta patyna jest prawdziwa, czy fałszywa.

Fałszerze lub ludzie pracujący w tym biznesie stają się coraz sprytniejsi, dlatego jest to problem, który pozostaje problemem do dziś. W ten sposób cofniemy się do VIII wieku i będziemy kontynuować pracę z innym programem PowerPoint. Dziękuję.

To jest dr Jeffrey Hudon i jego nauczanie na temat archeologii biblijnej. To jest sesja 18, Archeologia podzielonej monarchii.